

Antal Beboere, end ønskeligt var. Man har maattet se bort fra hygiejniske og sociale Hensyn, som man ellers tillægger den største Betydning. Jeg mener derfor ikke, at det er forsvarligt paa nærværende Tidspunkt at kræve gennemført Bestemmelser, som en Mængde Bedrifter ikke vil kunne efterkomme, og derved udsætte dem for Tab og Ruin. For Øjeblikket er Forholdene sikkert ikke til at skabe større Mangel paa Virksomhed, end der allerede er. Hvis man gennemfører en saadan Række Bestemmelser, som medfører Standsning af eller vanskeligere Forhold for adskillige smaa Bedrifter, vil det betyde, at en Koncentration af Storindustrien udvikles hurtigere, end det ellers vilde være Tilfældet, med denne Lovs Bistand. Mange har derfor ogsaa set paa denne Lov saaledes, at naar der var opnaaet saa stor Enighed i Kommissionen om Forslaget, var det, fordi det indeholdt en Tendens til at tilvejebringe en yderligere Koncentration af denne Industri. Den Udvikling, som her i Landet og i andre Lande foregaa under de nuværende økonomiske Systemer i Retning af Koncentration, kan man jo paa ingen Maade i Almindelighed søge at hindre; denne Koncentration er i Øjeblikket en Nødvendighed. Men at den i og for sig skulde betyde det gavnlige for Samfundet, tror jeg, meget faa vil erkende. Den Omstændighed, at Smaa-bedrifter forsvinder, at flere og flere føres ind i Fabriksarbejdet, ind i den koncentrerede Bedrift, er ikke den socialt heldigste Udvikling. Det er derfor ogsaa muligt, at hele denne Koncentration af Bedrifter under den fremtidige Udvikling af de tekniske Forhold og Opfindelser og af Elektricitetens Anvendelse vil kunne føre til et bedre økonomisk System, hvorunder man igen lader den lille selvstændige Bedrift træde ind og saa lader Koncentrationen foregaa paa en langt gunstigere Maade, saaledes som den har fundet Sted indenfor Landbruget, nemlig ved Sammenlutning af en Række selvstændige Bedrifter i Produktionsøjemed og paa anden Maade. Hvis Staten ved en Lov direkte fremmer en Koncentration, som gaar i Retning af Monopol, saa er det i hvert Fald efter min Opfattelse uforsvarligt at overlade dette Monopol det økonomiske Eneherredømme paa hele dette Omraade. Hvis de smaa Bedrifter tilintetgøres, og faa eller ikke mange Storbedrifter bliver eneraadende paa Markedet, og hvis der ikke er indført et Tilsyn med disse Virksomheder, vil der indenfor Tobaksindustrien være skabt et økonomisk Monopol uden nogen som helst

Kontrol. Her har den højtærede Regering ved ikke at forelægge Loven om Tilsyn med offentlige Virksomheder og samtidig forelægge et Lovforslag, der fremkalder en monopolagtig Virksomhed paa Tobaksindustriens Omraade, handlet overmaade uheldigt. Hvis et Tilsyn med offentlige Virksomheder havde været indført, kunde man have set mere bort fra dette Forhold, end man nu kan.

Vi har ønsket paa tydelig Maade at tilkendegive vor Uvillie mod hele det System, Lovforslaget indeholder, og de følger, det vil faa, ved at foreslaa, at Lovforslagets Kontrolbestemmelser føres tilbage til de nu gældende Kontrolbestemmelser. Vi har maattet gøre det summarisk, fordi hele det System, der her er, er opbygget saa kunstigt og gjort saa vanskelig tilgængeligt for den, der ikke sidder midt i selve Tobaksbeskatningen, at det er saa godt som umuligt at pille enkelte Ting ud og sige: Dem maa vi have ændret. Det viser sig da ogsaa, at de Lempelser, som Udvalgets Flertal ved Forhandling med Finansministeren har faaet ind i Kontrolbestemmelserne, er meget smaa. Jeg maa imidlertid med det samme sige, at hvis vort principale Forslag, som gaar ud paa at føre Lovforslaget tilbage til de hidtil gældende Kontrolbestemmelser, ikke vedtages — og vi har desværre ingen Udsigt hertil, da alle Partier, besynderligt nok selv Partier, for hvem det skulde synes naturligt at slutte sig til de Betragtninger, jeg her har anført, har sluttet sig sammen om dette nye Kontrolsystem —, hvis vi altsaa ikke kan gennemføre vort principale Forslag, vil vi selvfølgelig subsidiært stemme for de Lempelser indenfor Kontrollen, som er foreslaaet indenfor Udvalget. Det er udtrykkelig anført, at vi saaledes subsidiært kan stemme for Ændringsforslaget under Nr. 13, ved en Føjtagelse er det ikke blevet anført, at vi ogsaa subsidiært kan slutte os til Ændringsforslaget under Nr. 9; men dette er en Følge af hele vor Stilling. Dette vil vi ogsaa gøre, men vi finder hverken Affattelsen af Ændringsforslaget til § 9 eller disse to Bestemmelser tilfredsstillende.

Et æret Medlem udenfor Udvalget, Hr. H. O. Hansen, har forsøgt paa at tage nogle af Kontrolbestemmelserne ud og foreslaa dem ændret. Jeg skal ikke paa nærværende Tidspunkt, før jeg har hørt det ærede Medlems Begrundelse, udtale mig om vor Stilling til disse Ændringsforslag. Jeg har det Indtryk, at der er nogle af dem, vi kan give vor Tilslutning. Dog ønsker jeg straks, fordi det berører et principalt Spørgsmaal, at sige, at under Sagens Behandling i Udvalget har